

تحقق ۱۰۳ درصدی تولید در فولاد سنگان

صفحه ۴

بازگشت زنجیره تولید فولاد مبارکه پس از بحران

صفحه ۴

عصر اقتصاد، رسانه عصر دانش و شکوفایی

هوالرزاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شنبه ۱۳ تیر ۱۴۰۵
۴ جولای ۲۰۲۴
۱۹ محرم ۱۴۴۸
سال بیستم و سوم
شماره ۵۹۴۶

www.asre-eghtesad.com

روزنامه بین المللی اقتصادی ایران

صفحه ۴

۴۰۰۰۰ تومان

عصر اقتصاد به مناسبت روز «حمایت از تولید ملی و مبارزه با قاچاق کالا» گزارش می دهد

سد تولید در برابر سیل قاچاق

صفحه ۳

سقوط ۵۰ درصدی واردات موبایل در سال جاری

سیگنال فقر ارزی به بازار ارتباطات

صفحه ۳

مدیرعامل شرکت خدمات انفورماتیک اعلام کرد:

بازگشت تدریجی خدمات بانکی

صفحه ۳

آخرین وضعیت بازار رمزارزها در جهان

بیت‌کوین صعود کرد

صفحه ۳

سرمقاله

فرونشست زمین: استهلاک پنهان اقتصاد ایران

همین صفحه

فاطمه وثوقی

بحران آب در ایران دیگر تنها به کاهش بارندگی، خشک شدن تالاب‌ها یا افت ذخایر سدها محدود نمی‌شود. امروز یکی از نگران‌کننده‌ترین پیامدهای بهره‌برداری ناپایدار از منابع، پدیدهٔ فرونشست زمین است؛ چالش ساختاری و خاموشی که به‌تدریج زیرساخت‌های اقتصادی، امنیت غذایی و آیندهٔ توسعهٔ کشور را تحت تأثیر قرار می‌دهد...

یادداشت

نوآوری سبز

همین صفحه

مرتضی ایران‌دوست

کارشناس ارشد مدیریت صنعتی

نوآوری سبز موضوعی محبوب و قابل توجه است که به‌عنوان نوآوری با هدف حفاظت از محیط زیست، صرفه‌جویی در انرژی و ارتقای پایداری تعریف می‌شود... نوآوری سبز یک استراتژی سازمانی به هنگام و ضروری برای رسیدگی به شدت بحران اقلیمی فعلی است که با کاهش یا اجتناب از آسیب‌های منفی زیست‌محیطی، نوآوری را به ارمغان می‌آورد و برای سازمان‌ها و جوامع ارزش می‌افزاید...

حضور سران نظام و مقامات عالی‌رتبه بین‌المللی برای وداع با پیکر رهبر شهید انقلاب

تهران کانون وداع ملی و جهانی

مراسم وداع با پیکر مطهر رهبر شهید انقلاب اسلامی، با حضور پرشور سران قوای سه‌گانه، مقامات عالی‌رتبه نظام و هیئت‌های بلندپایه خارجی در مصلى امام خمینی (ره) تهران آغاز شد. این مراسم که جلوه‌ای از اقتدار و جایگاه بین‌المللی جمهوری اسلامی است، به کانون توجه سیاستمداران و شخصیت‌های جهان تبدیل شده است.

حضور سران قوا و مسئولان کشوری

سران سه قوه (قوه مجریه، مقننه و قضائیه) به همراه جمع کثیری از مسئولان لشکری و کشوری نظام، با حضور در مصلى تهران، ضمن ادای احترام به پیکر مطهر رهبر شهید انقلاب، بر عزم ملی برای تداوم مسیر و آرمان‌های ایشان تأکید کردند. این حضور در کنار سیل جمعیت عزادار، نشان‌دهنده انسجام و وفاداری بدنه حاکمیتی به آرمان‌های انقلاب اسلامی است.

حضور گسترده مقامات و هیئت‌های جهانی

از صبح جمعه دوازدهم تیرماه ۱۴۰۵، تهران شاهد موج ورود مقامات ارشد و هیئت‌های نمایندگی از سراسر جهان بود. جایگاه بین‌المللی رهبر شهید انقلاب باعث شد تا رهبران و مقامات کشورهای متعددی برای ادای احترام به تهران سفر کنند.

از جمله مقامات بلندپایه‌ای که در این مراسم حضور یافتند می‌توان به قربانقلی بردی‌محمدف (رئیس ملی مردم ترکمنستان)، امام‌علی رحمان (رئیس‌جمهور تاجیکستان)، روسای جمهور عراق و گرجستان، نخست‌وزیر پاکستان، نخست‌وزیر ارمنستان، معاون کنگره خلق چین، معاون رئیس‌جمهور ترکیه، رئیس اقلیم کردستان عراق، رئیس پارلمان ازبکستان، رئیس مجلس قطر، رئیس مجلس قرقیزستان، رئیس مجلس جمهوری آذربایجان، رئیس مجلس عراق و فرمانده ارتش پاکستان اشاره کرد.

علاوه بر سران دولتی، هیئت‌های بلندپایه دیگری از جمله رهبران شیعه پاکستان، نمایندگان کاتب حزب‌الله عراق، حشدالشعبی، جنبش امل لبنان، هیئت‌های عالی‌رتبه از افغانستان (به‌ویژه احمد مسعود)، و هیئت‌هایی از کشورهای حوزه خلیج‌فارس، تایلند، آلمان، فلسطین، روسیه، ترکیه، بلغارستان و گرجستان برای ادای احترام در تهران حاضر شدند.

سخنگوی وزارت امور خارجه با تشریح ابعاد این حضور بین‌المللی اعلام کرد که در این مراسم تاریخی، قریب به ۱۰۰ کشور با هیئت رسمی، ۸ رئیس دولت، ۱۲ رئیس مجلس و شخصیت‌های برجسته دینی و سیاسی حضور دارند که نشان‌دهنده نفوذ و جایگاه عمیق شهید ایران در عرصه بین‌الملل است.

تقویم مراسم وداع، تشییع و تدفین

طبق اعلام رسمی ستاد بزرگداشت عروج خونیین امام مجاهد، شهید حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (قدس الله نفسه الزکیه)، برنامه‌های نهایی به شرح زیر تعیین شده است:

جمعه ۱۲ و شنبه ۱۳ تیرماه: ادامه مراسم وداع در مصلى امام خمینی (ره) تهران.

یکشنبه ۱۴ تیرماه: تداوم مراسم وداع در مصلى تهران.

دوشنبه ۱۵ تیرماه: آیین باشکوه تشییع در تهران.

سه‌شنبه ۱۶ تیرماه: مراسم تشییع در شهر قم.

چهارشنبه ۱۷ تیرماه: مراسم وداع و تشییع در شهرهای مقدس نجف و کربلا.

پنج‌شنبه ۱۸ تیرماه (۲۴ محرم): مراسم تشییع در مشهد مقدس و تدفین در حرم مطهر امام رضا (ع).

این برنامه‌ریزی جامع، نه تنها تدارک گسترده برای مشارکت عمومی و رسمی را نشان می‌دهد، بلکه پیوند ناگسستنی میان کانون‌های اصلی جهان تشیع و انقلاب اسلامی را به تصویر می‌کشد.

تلاش می‌کنند تا در نوآوری سبز مشارکت و سرمایه‌گذاری داشته باشند. اما ممکن است به دلیل عدم توانایی در غلبه بر موانع با شکست مواجه شوند و نتوانند محصول/ خدمت یا فرایند سبزی را ایجاد کنند.

انواع نوآوری سبز

کاترین ای. راموس، بسته به نوع پیاده‌سازی و پیامدهای احتمالی، نوآوری سبز را به سه نوع طبقه‌بندی کرده است. این سه نوع عبارتند از:

- نوآوری سبزی که محصولات سازگار با محیط زیست را کاهش می‌دهد. (از طریق استفاده مجدد و بازیافت محصولات) - نوآوری سبزی که به نگرانی‌های زیست‌محیطی شرکت می‌پردازد. (با کاهش استفاده از اجزای مضر) - نوآوری سبزی که محصولات سازگار با محیط زیست را توسعه می‌دهد و از فرآیندهای مؤثر استفاده می‌کند. (با استفاده از منابع یا انرژی کمتر)

چگونه می‌توان به نوآوری سبز دست یافت؟ شرکت‌ها دریافته‌اند که واکنش به نوآوری سبز هم یک چالش و هم یک فرصت است.بسیاری از شرکت‌ها اکنون در حال ارزیابی فرآیندهای داخلی خود برای بهبود وضعیت زیست‌محیطی چرخه عمر محصول خود، از تهیه مواد اولیه گرفته تا استفاده نهایی و دفع آن، هستند.اما، تغییر به نوآوری سبز آسان نیست. بنابراین، یک شرکت برای حداکثر تأثیر مثبت به یک نقشه راه روشن نیاز دارد و باید مراحلی را طی کند که عبارتند از :

- با ایجاد تغییرات کوچک شروع کنید: شرکت‌های جدید باید سفر خود را به سمت نوآوری سبز با ایجاد تغییرات کوچک در فرآیند توسعه و تولید خود در چارچوب یک پروتکل استاندارد آغاز کنند.

- در مورد مسیری که باید طی شود تصمیم بگیرید: این به معنای ماشین‌آلات جدید، ایده‌های جدید برای خط تولید و مواد اولیه جدید است که سازگار با محیط زیست و سودآور باشند. افزودن «عنصر سبز» به روش‌های سنتی تفکر، به کمی تمرین نیاز دارد، اما غیرممکن نیست.

- ایجاد ارتباطات حرفه‌ای با سازمان‌ها و ذینفعانی که قبلاً حمایت مالی دریافت کرده‌اند: ایجاد شبکه‌ای از شرکا بالقوه در دستیابی به هدف حفظ محیط زیست شرکت کمک خواهد کرد. این امر درهای جدیدی را برای شرکت در آینده باز می‌کند و فرصت‌های بیشتری را فراهم می‌کند.

- بازتوسیه قوانین شرکت برای کسب مزیت استراتژیک: این کار قوانین اساسی کسب و کار را تغییر داده و آن را از نو شکل می‌دهد.

سخن پایانی

نوآوری سبز بهره‌برداری، تولید یا جذب یک فرایند، خدمت یا محصول یا روش سیستمی و مدیریتی جدید برای سازمان است. این شیوه از نوآوری با در نظرگرفتن ملاحظه‌های زیست‌محیطی، به دنبال ارتقای کارایی سازمان است.. نوآوری سبز، شرکت‌ها را قادر می‌سازد مزایای محیطی و اهداف اقتصادی را همزمان دنبال کنند. چنین روشی از نوآوری به کاهش اثرهای مخرب محیط زیستی و همچنین می‌تواند زمینه‌ساز کارآفرینی سبز شود. موفقیت نوآوری سبز بستگی به توانایی شرکت برای غلبه بر موانع آن دارد.

بحران آب در ایران دیگر تنها به کاهش بارندگی، خشک شدن تالاب‌ها یا افت ذخایر سدها محدود نمی‌شود. امروز یکی از نگران‌کننده‌ترین پیامدهای بهره‌برداری ناپایدار از منابع، پدیدهٔ فرونشست زمین است؛ چالش ساختاری و خاموشی که به‌تدریج زیرساخت‌های اقتصادی، امنیت غذایی و آیندهٔ توسعهٔ کشور را تحت تأثیر قرار می‌دهد. فرونشست صرفاً یک پدیده زیست‌محیطی نیست، بلکه از دیدگاه اقتصاد توسعه، یکی از هزینه‌برترین چالش‌های زیرساختی ایران به شمار می‌رود.

ایران در زمرهٔ کشورهایی است که بالاترین نرخ‌های فرونشست زمین را در جهان تجربه می‌کند؛ تا جایی که در برخی دشت‌ها، میزان نشست سالانه به حدود ۳۰ سانتی‌متر رسیده که چندین برابر آستانهٔ بحرانی بین‌المللی است. این فاجعه، حاصل دهه‌ها برداشت بی‌رویه از آبخوان‌هایی است که سرعت تخلیهٔ آن‌ها فرسنگ‌ها از ظرفیت تجدیدپذیری‌شان پیشی گرفته است. وقتی آب لایه‌های زیرزمینی تخلیه می‌شود، فضای میان ذرات خاک از بین رفته و زمین متراکم می‌گردد؛ فرآیندی که در اغلب موارد برگشت‌ناپذیر بوده و ظرفیت ذخیرهٔ آب سرزمین را برای همیشه نابود می‌کند.

ابعاد اقتصادی این پدیده در بلندمدت آشکار می‌شود. فرونشست با آسیب رساندن به جاده‌ها، خطوط راه‌آهن، شبکه‌های انتقال آب، گاز، برق و تأسیسات صنعتی، بار مالی سنگینی را در قالب هزینه‌های نگهداری و ترمیم به بودجهٔ عمومی کشور تحمیل می‌کند.

در واقع، این پدیده نوعی استهلاک پنهان سرمایه‌های فیزیکی و ملی است که بودجه‌های عمرانی را به جای هدایت به سمت توسعه و سرمایه‌گذاری‌های جدید، صرف بهسازی مداوم خرابی‌ها می‌کند.

از سوی دیگر، بخش کشاورزی به عنوان بهره‌بردار اصلی این منابع، خود با چالش‌های ثانویه روبرو می‌شود؛ افت کیفیت مکانیکی خاک، اختلال در شبکه‌های آبیاری و کاهش باردهی اراضی، مستقیماً پایداری تولید و امنیت غذایی را تحت تأثیر قرار داده و با تشدید وابستگی به واردات محصولات اساسی، فشار مضاعفی بر تراز ارزی کشور وارد می‌سازد.

در تحلیل عمیق‌تر این پدیده، توجه به ساختار زمین‌شناختی آبخوان‌ها اهمیت حیاتی دارد. برخلاف مخازن سطحی و سدها که در سال‌های ترسالی پتانسیل آگیری مجدد دارند، وقوع فرونشست در یک دشت به معنای انسداد نفوذپذیری خاک و تضییع سهم نسل‌های آینده از این سرمایه پویای هیدرولیکی است.

متراکم شدن دائمی سنگدانه‌ها، فضا را برای ذخیره‌سازی طبیعی آب در آینده از بین می‌برد؛ به این معنی که حتی با وقوع بارندگی‌های نرمال و فرارنمال در سال‌های آتی، زمین دیگر توانایی جذب روان‌آب‌ها را نخواهد داشت و بارش‌ها به جای تغذیه آبخوان‌ها،

همین صفحه

فرونشست زمین: استهلاک پنهان اقتصاد ایران

به قلم فاطمه وثوقی دانشجوی دکتری مهندسی منابع آب

به سیلاب‌های سطحی و هدررفت بیشتر منابع منجر می‌شوند.

از دیدگاه اقتصاد منابع، این فرآیند هزینهٔ تمام‌شدهٔ استحصال آب برای بخش‌های مولد را به دلیل لزوم کف‌شکنی مداوم چاه‌ها به‌صورت تصاعدی بالا برده و پایداری درآمدی جوامع محلی را با مخاطره مواجه می‌سازد.

پیامد مستقیم این وضعیت، بروز موج‌های جدید مهاجرت اقلیمی، حاشیه‌نشینی در کلان‌شهرها و تحمیل بار مالی سنگین بر دوش دولت برای جبران خسارت‌هاست؛ پدیده‌ای که نشان می‌دهد بهره‌برداری کوتاه‌مدت و فراتر از ظرفیت از منابع هیدرولیکی، توان تولیدی بلندمدت اراضی را کاملاً کاهش می‌دهد.

علاوه بر خسارات فیزیکی، فرونشست تأثیری ملموس بر فضای کسب‌وکار و امنیت سرمایه‌گذاری دارد. اجرای پروژه‌های بزرگ عمرانی و صنعتی نیازمند بستری پایدار و پیش‌بینی‌پذیر است.

افزایش ریسک‌های ژئوتکنیکی ناشی از فرونشست، هزینه‌های ساخت، بیمه و نگهداری سازه‌ها را به شدت بالا برده و جذابیت اقتصادی و ظرفیت جذب سرمایه را در مناطق بحرانی به حداقل می‌رساند.

وقتی بستر جغرافیایی یک اقتصاد ثبات خود را از دست بدهد، افق برنامه‌ریزی بخش خصوصی کوتاه‌مدت شده و ریسک انباشت دارایی‌های سمی در بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی (که سرمایه‌های خود را در بخش املاک و مستغلات انباشته‌اند) افزایش می‌یابد.

تجربهٔ جهانی در مدیریت منابع طبیعی نشان داده که مقابله با این پدیده، صرفاً با اتکا به پروژه‌های سازه‌ای انتقال آب یا تزریق مسکن‌های مقطعی ممکن نیست.

مهار فرونشست زمین مستلزم یک جراحی پدیدارشناسانه در حکمرانی آب است؛ اقداماتی نظیر اصلاح الگوی کشت بر اساس توان اکولوژیک دشت‌ها، کنترل سخت‌گیرانه و هوشمند برداشت از آبخوان‌ها، تعادل‌بخشی به دشت‌های ممنوعه و بازتعریف ارزش اقتصادی آب در سیاست‌گذاری‌های توسعه کلان.

آب‌های زیرزمینی سرمایه‌ای راهبردی و بین‌نسلی هستند که ثبات ژئومورفولوژیک سرزمین به آن‌ها وابسته است و جایگزینی ندارند.

هر مترمکعب آبی که بدون برنامه‌ریزی جامع از این منابع برداشت می‌شود، بخشی از افق توسعهٔ پایدار را با محدودیت مواجه می‌کند.

اگر امروز مدیریت منابع آب زیرزمینی به اولویت اول برنامه‌های اقتصادی تبدیل نشود، هزینه‌های آتی جبران خسارات فرونشست، بسیار سنگین‌تر از اعتبارات پیشگیرانهٔ فعلی خواهد بود.

اقتصاد پایدار، بدون مدیریت پایدار منابع هیدرولیکی، دست‌نیافتنی است و مهار فرونشست، آزمونی کلیدی برای نظام تدبیر منابع طبیعی کشور به شمار می‌رود

